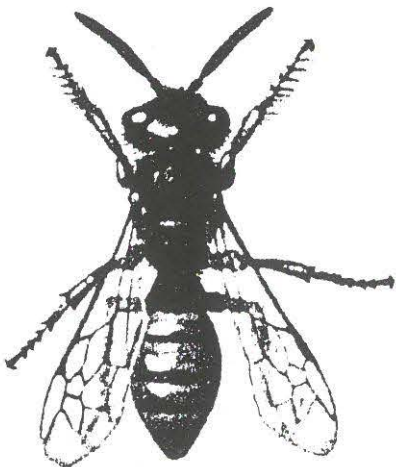

DETERMINATIES

De bijenwolf (*Philantus triangulum* F.)

In de maand september 1992 kreeg onze Afdeling twee insektenmonsters opgestuurd van graafwespen behorende tot de familie *Sphecidae*. De monsters waren afkomstig uit de plaatsen Breda en Fijnaart. In beide gevallen ging het om de graafwespesoort *Philantus triangulum* Fabricius ofwel de bijenwolf, een graafwespesoort die niet zo vaak ter determinatie wordt aangeboden.

bijenwolf (*Philantus triangulum* Fabricius)

De bijenwolf kan in sommige streken na een lange zonnige zomer immers voor de nodige problemen stellen. Deze kleine wespesoort maakt holen in zandige hellingen, bestaande uit gangen van 7 tot 80 cm diepte, aan het einde waarvan een nestholte is. De bijenwolf valt bijen aan, die op bloemen zitten en soms zelfs ook vermoeide haalbijen op de vliegplank en verlamt ze met een steek in het borstgedeelte, of doodt ze door een steek in het achterlijf. De bij wordt door de

bijenwolf leeggedrukt en de honing uit de bijentong wordt opgezogen. De bijenwolf kan de bij nu laten liggen. Soms echter wordt de bij niet leeggezogen, maar neemt de bijenwolf de verlamde bij mee naar haar nestholte, ze houdt de bij met haar poten er om heen geslagen, tegen zich aangedrukt; bij haar woning gekomen, sleept ze de bij achter zich aan naar binnen en legt nu een ei op de verlamde bij. De in de hoogzomer gebouwde nesten bestaan uit 5 tot 8 broedcellen. Zeer waarschijnlijk worden voor elke mannelijke larve 2, voor elke vrouwelijke larve 3 tot 6 honingbijen binnengebracht. De uit het ei komende larve vreet zich in de bij in en voedt zich met de weke delen. De larve wordt voortdurend van nieuwe bijen voorzien. De bijenwolf rooft per dag ongeveer 6 of 7 bijen. In streken waar de bijenwolf veel voorkomt, kan dat tot ernstige verliezen van haalbijen leiden. Vooral na droge zomers breidt de soort zich sterk uit. Zij komt in ons land hoofdzakelijk voor op de zandgronden, soms kan men honderden nesten op kleine plaatsen bij elkaar aantreffen. Zo werden volgens Hirschfelder (1956) (in *Die Wildbienen Baden-Württembergs*) op frankische Abraumhalden (opslagplaatsen van bouwmaterialen), voor graafwespen ongewoon gunstige nestmogelijkheden aangeboden. Op 1 m² werden 700 honingbijen begraven aangetroffen. Op 1,5 ha opgravingen werden 600.000 bijenwolf-larven berekend, tevens waren 1,9 miljoen honingbijen begraven.

Geraadpleegde literatuur.

- *Handboek der moderne Bijenteelt - Johan W. Schotman, Uitgeverij G.W. Breughel, 's-Graveland, 1943.*
- *Die Wildbienen Baden-Württembergs allgemeiner Teil - Paul Westrich, Uitgeverij Ulmer, Stuttgart 1989.*

A.E. Brink